

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/19/3922

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni juhtivinspektor Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	16.12.2019, Tallinn
Vaide esitamise aeg	31.10.2019
Teabevaldaja	Valga Vallavalitsus e-posti aadress: valga@valga.ee
Vaide esitaja	XXX e-posti aadress: xxx

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspeksioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Kui Andmekaitse Inspeksioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil, saab vaide esitaja pöörduda tema vastu 30 päeva jooksul halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. XXX esitas 31.10.2019 Andmekaitse Inspeksioonile vaide Valga Vallavalitsuse peale seoses kahe 25.10.2019 teabenõude täitmata jätmisega.
2. Andmekaitse Inspeksioon tegi 11.11.2019 Valga Vallavalitsusele järelepärimise.
3. Valga Vallavalitsuse vastas järelepärimisele 28.11.2019.
4. Valga Vallavalitsus väljastas teabenõudjale teabe lisatasude maksmise koht 10.12.2019.
5. Valga Vallavalitsus keeldus 10.12.2019 täitmast teabenõuet lillede, dekoratsioonide jms ostutehingute kohta.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

25.10.2019 esitasin Valga Vallavalitsusele kaks teabenõuet.

30.10.2019 vastas Valga Vallavalitsus, et käsitleb minu 25.10.2019 saadetud teabenõudeid selgitustaotlusena ja vastab nendele märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduses sätestatud korras hiljemalt 24.11.2019. Samuti

ütleb vallavalitsus, et kui vajan küsitud teavet varem, siis teevad nad ettepaneku minna mul vallavalitsusse kohapeale dokumentidega tutvuma.

Nimetatud pakkumisest saab järeldada, et dokumendid on olemas ja neid ei ole vaja täiendavalt koguda.

Olen seisukohal, et minu teabenõuded on teabenõuded avaliku teabe seaduse mõttes ning Valga Vallavalitsusel ei ole põhjust nende käsitlemiseks selgitustaotlustena, kuna puuduvad teabenõude täitmisest keeldumise alused avaliku teabe seaduse § 23 toodud alustel.

Palun kohustada Valga Vallavalitsust minu 25.10.2019 esitatud teabenõudeid käsitlema teabenõuetena ja väljastama nõutud teave seaduses sätestatud tähtaja jooksul.

Kinnitan, et samas asjas ei ole jõustunud kohtuotsust ega toimu kohtumenetlust.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Alljärgnevalt on esitatud inspeksiooni küsimused ja teabevaldaja vastused nendele:

1. Kas Valga Vallavalitsusel on olemas ühes teabenõudes küsitud dokumendid 2018. ja 2019. aastal vallavalitsuse teenistujatele ja hallatavate asutuste töötajatele makstud lisatasude ja hüvitiste kohta?

Jah.

2. Kas eelnimetatud teave on kättesaadav ühest dokumendist?

Informatsioon Valga Vallavalitsuse teenistujate ja hallatavate asutuste töötajate lisatasude ja hüvitiste kohta ei eksisteeri ühes dokumendis. Teave asub erinevates kaustades Valga Vallavalitsuse teenistuste lõikes ning eraldi ka hallatavate asutuste lõikes. Palgaarvestustega tegelevad omakorda erinevad raamatupidajad vastavalt rahandusteenistuses jaotatud tööülesannetele.

3. Kui vastus on eitav, kas saab väljastada üksikuid dokumente või tuleb teave koondada uude dokumenti?

Teavet tuleb otsida ja koondada.

4. Kas Valga Vallavalitsusel on olemas teises teabenõudes küsitud valla ja hallatavate asutuste 2018. ja 2019. aasta ostutehingute dokumendid?

Jah.

5. Kas eelnimetatud teave on kättesaadav ühest dokumendist?

Teave ei asu ühes dokumendis.

6. Kui vastus on eitav, kas küsitud teavet saab väljastada üksikuid dokumente väljastades või tuleb selleks luua uus dokument?

Teavet tuleb otsida ja koondada.

7. Kas saan õigesti aru, et keeldusite teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 punkti 5 alusel ning vastate teabenõudjale märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras?

Jah, keeldusime teabenõude täitmisel eespool nimetatud alusel, kuna teabenõude täitmiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida ja analüüsida ning selle alusel on vaja uus teave dokumenteerida. Vastavalt AvTS §23 lg 2 punkti 5 selline teabenõue loetakse selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 kohaselt teostab Andmekaitse Inspeksioon teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel.

Teabenõuete menetlemisega seotud vaidlusi vaatab Andmekaitse Inspeksioon läbi vaidemenetluses (AvTS § 45 lg 2).

Isiku õigus teabenõuet esitada tuleneb avaliku teabe seadusest. AvTS § 1 kohaselt on selle seaduse eesmärgiks tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igapäevase juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle.

Avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud avalikke ülesandeid täites (AvTS § 3 lg 1). Teabenõude korras saab küsida asutuse valduses olevat dokumenteeritud teavet, millest on võimalik väljastada koopiaid või teha andmekogust väljavõtteid. Kui vastamiseks tuleb luua uus teave või dokument, loetakse selline teabenõue selgitustaotluseks ja sellele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras. Teabenõudja võib sellises olukorras teabenõude täitmisest keelduda (AvTS § 23 lg 2 p 5).

Antud juhul on vaide esitaja palunud vallavalitsuselt 25.10.2019 esitatud ühes teabenõudes väljastada *kõik käskkirjad, korraldused vms dokumendid, millega on 2018. ja 2019. aastal määratud ja makstud Valga Vallavalitsuse teenistujatele ja hallatavate asutuste töötajatele lisatasusid ja hüvitisi (sh lahkumishüvitised)* ning teises teabenõudes *kõik valla ja selle hallatavate asutuste ostutehingud, kust nähtuvad lillede, lilleseadete, dekoratsioonide jms ostmine, saalide vms kaunistamine 2018 ja 2019. aastal. Andmete koosseisus peavad olema ostusummad tarnijate/teenuste osutanute kaupa. Saata võite nii ostu- ja teenuste arved või nende raamatupidamusliku koondi, kui seal on küsitud andmed olemas.*

Inspektsiooni järelepärimisele vastuses on vallavalitsus kinnitanud, et neil on küll küsitud teave olemas, kuid see asub erinevates kaustades Valga Vallavalitsuse teenistuste lõikes ning eraldi ka hallatavate asutuste lõikes. Teabenõudele vastamiseks tuleb teavet täiendavalt süstematiseerida, analüüsida ja selle alusel uus teave dokumenteerida. Seetõttu on teabenõue loetud selgitustaotluseks, millele vastatakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega ettenähtud korras. Seda on vallavalitsus teabenõudjale 30.10.2019 vastuskirjas ka selgitanud ning lubatud vastust hiljemalt 24.11.2019.

Vaide esitaja ei nõustunud sellega, et teabenõudeid käsitleti selgitustaotlustena ning leidis, et puuduvad teabenõude täitmisest keeldumise alused.

Vallavalitsus on edastanud Andmekaitse Inspektsioonile koopia kahest 10.12.2019 vaide esitajale saadetud vastusest. Ühes (kiri nr 2-2.2/3823-3) väljastatakse teabenõudes küsitud vallavalitsuse teenistujatele ja hallatavate asutuste töötajatele makstud lisatasude ja hüvitiste käskkirjad ning teises (kiri nr 2-2.2/3839-1) keeldutakse AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel täitmast teabenõuet, kus küsiti teavet valla ja hallatavate asutuste lillede, dekoratsioonide jms ostmise kohta. AvTS § 23 lg 2 punkti 3 alusel saab teabenõude täitmisest keelduda, kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

Alljärgnevalt analüüsin teabenõuete täitmist eraldi.

I Teabenõue 2018-2019 vallavalitsuse teenistujatele ja hallatavate asutuste töötajatele makstud lisatasude ja hüvitiste kohta.

Inspektsioon on seisukohal, et teabevaldaja otsus lugeda teabenõue selgitustaotluseks ei ole põhjendatud. Vaide esitajale on küsitud dokumendid väljastatud 11.12.2019. Tegemist on koopiatega erinevatest lisatasu maksmise käskkirjadest. See tähendab, et need dokumendid on teabevaldajal olemas olnud, neist on lihtalt tehtud koopiaid edastamiseks. Tegemist ei ole uue teabe loomisega.

See, et dokumendid on erinevates asutustes ja kaustades ning väljastamiseks peab need üles otsima, ei ole käsitletav teabe täiendava süstematiseerimise, analüüsimise ja uue teabe dokumenteerimisega, mis annaks õiguse lugeda teabenõue selgitustaotluseks. Tegemist on olemasolevate dokumentidega, milledest koopiade väljastamine on tavaline teabenõude täitmine. Kui teabenõuet on vaja täpsustada või teabe väljaselgitamine on aeganõudev, võib teabevaldaja tulenevalt AvTS §-st 19 täitmise tähtaega küll pikendada kuni 15 tööpäevani, kuid

ei saa seda lugeda selgitustaotluseks, millele peab vastama 30 päeva jooksul.

Kuigi teabevaldaja on ebaõigesti lugenud teabenõude selgitustaotluseks, on vaideotsuse tegemise ajaks teabenõudjale lisatasude dokumendid väljastatud. Seega on teabenõue selles osas täidetud ning ettekirjutuse tegemiseks ei ole alust. Ka ei ole võimalik saavutada vaide esitaja taotletut - kohustada teabevaldajat väljastama 25.10.2019 teabenõudes nõutud teave talle seaduses sätestatud tähtaja jooksul, sest viie tööpäevane vastamise tähtaeg möödus vaide esitamisele järgneval päeval, 1. novembril 2019.

II Teabenõue 2018-2019 valla ja selle hallatavate asutuste lillede, lilleseadete, dekoratsioonide jms ostmise, saalide kaunistamise ostutehingute kohta.

Teabevaldaja on 30.10.2019 teabenõude vastuses teabenõudjale teatanud, et peab mõlemaid teabenõudeid selgitustaotlusteks ning vastab nendele hiljemalt 24.11.2019.

10.12.2019 kirjaga nr 2-2.2/3839-1 teatab teabevaldaja, et keeldub lillede, lilleseadete jms ostutehingute kohta tehtud teabenõude täitmisest AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel. Teabevaldaja põhjendab seda teabe suure mahuga, mistõttu tooks teabenõude täitmine kaasa teabevaldaja töökorralduse muutmise, takistaks talle pandud avalike ülesannete täitmist ja nõuaks põhjendamatult suuri kulutusi.

Samuti leiab teabevaldaja, et teabenõudja soov tutvuda valla hankekorra täitmisega on sisuliselt kohaliku omavalitsuse tegevuse kontrollimine. See on revisjonikomisjoni ülesanne ja teabenõudjal sellise tegevuse jaoks õigust ei ole.

Inspeksioon helistas 11.12.2019 teabevaldajale eesmärgiga saada teada, kui suur on läbitöötamist vajava teabe maht. Telefonivestluses on teabevaldaja inspeksioonile teatanud, et teabenõudja soovitud ostutehingute leidmiseks tuleks vallavalitsusel käsitsi läbi vaadata 31106 raamatupidamiskannet. Arvestades kannete nii suurt hulka ja seda, et töötajad on hõivatud järgmise aasta eelarve koostamisega, ei ole võimalik koondit teha ja väljastada töökorraldust muutmata. Kuna teavet sooviti tarnijate/teenuste osutanute kaupa, on koondi koostamine sisuliselt uue teabe moodustamine.

Arvestades eeltoodut on inspeksioon seisukohal, et teabevaldaja keeldumine teabenõude täitmisest AvTS § 35 lg 2 punkti 3 alusel on põhjendatud.

Teabevaldaja on selles asjas teabenõude täitmise kohta andnud kaks erinevat seisukohta: esialgu, et tegemist on selgitustaotlusega ning hiljem, et teabenõuet ei saa täita suure mahu tõttu.

Inspeksioonile arusaadavalt on teabevaldaja soovitud teabe saamiseks vaja läbi töötada väga suur hulk kandeid; teavet süstematiseerida, analüüsida ja selle alusel tarnijate/teenuste osutanute kaupa uus dokument koostada. Seega on teabenõude täitmisest keeldumine põhjendatud nii AvTS § 35 lg 2 punkti 3 (suur maht) kui ka AvTS § 35 lg 2 punkti 5 (tegemist on selgitustaotlusega) alusel. Seega on teabenõude täitmata jätmise põhjendatud. Kuigi teabenõudja on saanud erinevat teavet, ei keela seadus teabenõude täitmisest keeldumise alust muuta, kui selle täitmise käigus selgub, et töö on mahukas. Ka märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse § 5 lg 9 punkt 7 lubab selgitustaotlusele vastamisest loobuda, kui see nõuab teabe suure mahu tõttu asutuse või organi töökorralduse muutmist, takistab talle pandud avalike ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi.

Seega, vaatamata sellele, missuguse seaduse alusel teabevaldaja keeldub teabe väljastamisest, on teabe väljastamata jätmise suure mahu tõttu põhjendatud.

Juhime siinjuures tähelepanu, et Andmekaitse Inspeksiooni pädevuses ei ole järelevalve selgitustaotlustele vastamise seaduse täitmise üle. Küll aga on õiguskantsleril võimalik kontrollida, kas selgitustaotlustele vastamisel on järgitud hea halduse tava.

Nõustuda ei saa teabevaldaja seisukohaga, et teabenõudjal ei ole õigust küsida dokumente valla hankekorra täitmise kontrollimiseks, kuna see revisjonikomisjoni ülesanne. Selgitame, et

avaliku teabe seaduse eesmärgiks on tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igäühe juurdepääsu võimalus ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. Vallavalitsus täidab avalikke ülesandeid ning igäühel on õigus saada teavet nende täitmisest, sh saada teavet avaliku raha kasutamise (sh lisatasude maksmine, teenuste ostmine) kohta.

Juhul, kui vaide esitajal on võimalik oma nõuet ostutehingute saamiseks täpsustada/kitsendada, saab ta teabevaldajale teha uue teabenõude.

Kokkuvõtteks

Andmekaitse Inspeksioon on seisukohal, et kuna esimeses teabenõudes küsitud teabe on teabevaldaja väljastanud ning teise teabenõude täitmisest keeldumine on põhjendatud, tuleb vaie jätta rahuldamata.

Küll aga juhin Valga Vallavalitsuse tähelepanu sellele, et teabenõude saab selgitustaotluseks lugeda ainult AvTS § 23 lg 2 punktis 5 sätestatud juhtudel. Eelkõige on see asjakohane siis, kui tuleb uus teave moodustada. Kindlasti ei ole seaduslik teabenõude täitmata jätmine AvTS § 23 lg 2 punkti 5 viidates, kui teabenõudja soovitud dokumendid on olemas ja neist tuleb lihtsalt koopia väljastada.

/allkirjastatud digitaalselt/

Sirje Biin
juhtivinspektor
peadirektori volitusel